



ПОЉОПРИВРЕДНЕ СТРУЧНЕ
СЛУЖБЕ СРБИЈЕ

Cara Lazara 15
34000 Kragujevac
tel: 034/ 335-923
fax: 034/336-092
e-mail: poljstanicakg@open.telekom.rs

PSSS „KRAGUJEVAC“ doo

BILTEN

INFORMACIJE I SAVETI
U POLJOPRIVREDNOJ PROIZVODNJI

Novembar 2013. godine

Sadržaj:



voćarstvo

Pravilno formiranje krune voćaka-----3



ratarstvo

Potrebe pšenice prema vodi i odnos prema zemljišnoj i vazdušnoj suši-----4



agrarna politika

Stanje kao i perspektiva razvoja ruralnog turizma u šumadijskom regionu----- 5

Pravilno formiranje krune voćaka

Za pravilno formiranje krune voćaka veoma je važno da se koriste kvalitetne sadnice i da se na vreme povijaju mladari. Često se mladari koji rastu pod ostrim uglom ne povijaju na vreme, kasnije dolazi do očenjivanja grana pod teretom roda ili snega.

Pravilno formiran oblik krune osnovni je preduslov za izvođenje kvalitetne rezidbe. Da bi se pravilno formirao oblik krune važno je na vreme razvesti grane.

Što su grane pod otvorenijim uglom bolja je osvetljenost krune, voćke pre prorode, brže se uspostavlja ravnoteža između vegetativnog porasta i rodnosti, lakša je rezidba i berba plodova.

Mladare je najbolje povijati dok još nisu odrveneli. Ako se s razvođenjem zakasni, često dolazi do lomljenja grana ili se kasnije rezidbom takve grane moraju vaditi u osnovi.

Za povijanje mladara mogu da posluže različiti materijali:

1. sintetička rafija
2. tegovi od betona
3. štipaljke
4. čvršće čačkalice



SINETIČKOM RAFIJOM mladari se vezuju za pobijeni kočić ili direktno za deblo ili za susednu skeletnu granu. Pri tom treba ostavljati dovoljno slobodnog prostora na vezanom mestu da ne dođe do usecanja rafije. Ona ne sme da se ostavi na stablu.

Mladare treba povijati u pravcu njihovog porasta. Ne smeju duže da se ostavljaju zavezani, već pet-sedam dana i odmah ih treba odvezati.

TEGOVI za opterećivanje grana od betona različite težine koriste se tako što se u njih ubacuje po jedna savijena žica, kroz koju se provlači rafija, ili se postavlja duže žica u vidu kuke. Tegovi se okače o mladare drže 15-20 dana, a zatim se premeštaju na sledeće stabla.

ŠTIPALJKE se upotrebljavaju kada su mladari zeljasti i lako savitljivi, dužine 15-20 cm. Tada se štipaljka stavi iznad mladara koji treba da se povije, fiksira na produžnici, a mladar zavuče ispod štipaljke. Najbolje je mladare povijati kada završe svoj prvi intezivni porast.

Razvođenje mladara može dosta uspešno da se obavi i nešto čvršćim **ČAČKALICAMA**. One se prvo gornjim delom zadodu u produžnicu, a zatim donjim delom u mladar i napravi otklon. Ovde je važno da donji deo čačkalice bude uboden u mladare pod što većim uglom.

Sneška Novković

Potrebe pšenice prema vodi i odnos prema zemljišnoj i vazdušnoj suši



Sva strna žita su veliki potrošači vode, naročito ovas i pšenica, a učešće vode je neophodno u svim životnim funkcijama biljaka i bez nje se ne može odvijati sinteza organskih materija. U nedostatku vode usporava se ili prestaje rast, sa kojim je vezana ukupna masa biljaka i prinos. Nakupljanje dovoljnih količina i čuvanje (konzervacija) vlage u zemljištu predstavlja odlučujući faktor u snabdevanju biljaka vodom. Povoljna vlažnost zemljišta indirektno obezbeđuje i bolje iskorišćavanje svetlosti, toplote i hranljivih materija od strane biljaka.

Količina padavina u predsetvenom periodu vrlo često ima presudni značaj za formiranje prinosa ozime pšenice. Klijanje zrna se usporava i gotovo prekida kada je sadržaj vode u zemljištu ispod 30% od poljskog vodnog kapaciteta.

Nedostatak ili nedovoljna količina padavina u vreme setve utiče na otežanu osnovnu obradu, predsetvenu pripremu i kvalitet setve, što produžava vreme nicanja i ukorenjavanja i dovodi do slabijeg razvoja i pripreme biljaka za zimu. A preobilne, pljuskovite padavine u septembru i oktobru (naročito na težim zemljištima) mogu često da odlažu setvu van optimalnih rokova, pa se pozitivan efekat takvih padavina umnogome smanjuje pošto ih pšenica ne može racionalno iskoristiti.

Najveći prinos ozime pšenice obično se dobija pri obilnim aprilskim padavinama i umerenim padavinama u maju i junu mesecu. Veće količine majsko - junskih padavina češće štete ozimnoj pšenici, jer mogu izazvati masovno poleganje ili jaču pojavu bolesti, naročito kod useva obilnije đubrenih azotom. Takođe obilne padavine u fazama sazrevanja i pune zrelosti pšenice dovode do promena u tehnološkom kvalitetu pšenice.

Nedostatak vlage za biljke u letnjim mesecima posledica je visokih temperatura vazduha, niske relativne vlažnosti, vrlo visoke evapotranspiracije i nedovoljne količine padavina. Da bi se dobila realna slika odnosa između količine padavina i prinosa, moraju se uzeti u obzir ne samo količina i raspored padavina, već i temperaturni i zemljišni uslovi, odnosno mora se odrediti bilans vlage u zemljištu po mesecima vegetacije.

Poljoprivredna suša se javlja pri dugotrajnom nedostatku padavina i visokim temperaturama, kada prvo nasupa vazдушna a potom i zemljišna suša. Usled jesenje suše, ozima pšenica kasni sa nicanjem, usev se proređuje, što se odražava na prinos odnosno na broj klasova po jedinici površine i na produkciju zrna poklasu.

Prolećna suša se odlikuje visokim temperaturama, niskom vlažnošću vazduha i često jakim i suvim vetrovima (naročito u toku marta). Prolećno-letnja suša (april-jun) nanosi velike štete pšenici jer pogoršava uslove za oplodnju, formiranje, nalivanje i sazrevanje zrna, smanjuje ozrnenost klasa i težinu zrna, koje postaje šturo, a znatno pogoršava i hlebno-pekarstva svojstva.

Kritični periodi pšenice za vlagom su dakle periodi setve i nicanja, kraj bokorenja i početak izduživanja stabla, zatim klasanje, formiranje i nalivanje zrna. Nedostatak vlage je manje štetan ako nastupi u fazi bokorenja ili u fazi početka voštane zrelosti i zrenja.

Ukoliko je zemljište suvo, zbog manje pristupačnosti i usvajanja vode smanjuje se i usvajanje mineralnih hraniva.

Za rešavanje problema u borbi sa sušom i ublažavanje njenih negativnih efekata neophodno je preduzeti preventivne mere u uslovima savremene tehnologije gajenja kao što su navodnjavanje, ekonomski postavljen plodored, pravilan sistem đubrenja, racionalna (konzervacijska) obrada zemljišta, setva visokoproduktivnih sorti sa visokim kvalitetom semena, efikasna borba sa korovima i primena kompleksnih mera u borbi sa štetočinama i bolestima.

Ljiljana Vuksanović

Stanje kao i perspektiva razvoja ruralnog turizma u šumadijskom regionu

Ruralni turizam u šumadijskom okrugu pored odličnih uslova i atraktivnih predela i sadržaja još uvek nije na zavidnom nivou što prouzrokuje veoma niske prihode od ove delatnosti. Kod većine seoskih domaćinstava ruralni turizam je alternativni izvor prihoda. Prihodi se uglavnom ostvaruju od usluga smeštaja i pića a manje od pratećih usluga kao što su: kulturne, sportsko-rekreativne, trgovinske, zanatske sl.

Niska profitabilnost turističkih usluga je posledica pre svega sezone tražnje, niske stope iskorišćenosti kapaciteta kao i potrebnih visokih investicija za unapređenje kapaciteta za turiste i infrastrukturu. Pored nadovoljno razvijene infrastrukture (putna mreža, ptt, zdravstvena zaštita), nivo i kvalitet turističkih usluga mora se poboljšati i zadovoljiti potrebe domaćeg i inostranog gosta.

Od posebnog je značaja istraživanje tržišta odnosno, korišćenje svih instrumenata marketinga jer se uočavaju tendencije probirljivosti turističke tražnje u odnosu na kvalitet, sadržaj, cenu i druge elemente konketnih destinacija. Nažalost, seoskim turizmom se u najvećem procentu bave penzioneri a samo 10% poljoprivredni proizvođači. Razvoj ruralnog turizma u Šumadiji je direktno povezan sa procesima oživljavanja sela, očuvanja prirodne sredine i starih zanata, bogatog kulturnog nasleđa sela, arhitekture, tradicije, gostoljubivosti i srdačnosti stanovništva kao i razvoja privatnog preduzetništva.

Na dostignutom nivou razvoja ruralnog turizma neophodna je permanentna edukacija seoskih domaćinstava radi pružanja što kvalitetnijih turističkih usluga kao što su: organizovanje izleta, sportskih, zabavnih i rekreativnih aktivnosti. Dakle, treba imati u vidu da su prihodi od poljoprivrednih delatnosti u Šumadiji sve manji kao posledica nasleđenog stanja i usitnjenih poseda, tako da će razvoj ruralnog turizma kao dopunske delatnosti imati značajan uticaj na standard stanovnika u selu, ne samo kroz prihode od noćenja i prodaje hrane, već i otvaranjem tržišta za proizvode iz kućne radionice. Samim tim sve veći razvoj ruralnog turizma utiće i na celokupnu ekonomiju Srbije (pre svega kroz povećani devizni priliv), njenu demografsku strukturu, ali i na njenu promociju u svetu.

Ruralni turizam ima budućnosti u šumadijskom regionu, ali jedino ukoliko otklonimo probleme sa kojima se ova delatnost susreće. Samo kroz neprestanu aktivnost i na edukaciji i promociji ove relativno nove oblasti turizma ona može postići ono što se od nje očekuje i zaista ima veliki potencijal.



Dragana Jelić, master menadžer